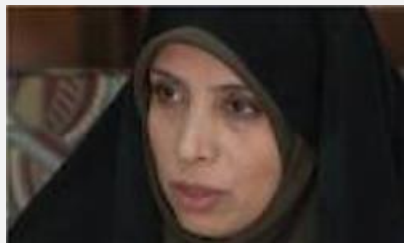

اجماع جهانی برای مقابله با خشونت

پیشنهاد اجماع جهانی برای مقابله با خشونت و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز از سوی رئیس جمهوری اسلامی ایران با موفقیت مورد پذیرش جامعه بین‌المللی قرار گرفت و تبدیل به قطعنامه‌ای سیاسی...

پیشنهاد اجماع جهانی برای مقابله با خشونت و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز از سوی رئیس جمهوری اسلامی ایران با موفقیت مورد پذیرش جامعه بین‌المللی قرار گرفت و تبدیل به قطعنامه‌ای سیاسی - حقوقی در مجمع عمومی سازمان ملل متحد گردید. قطعنامه‌های مجمع عمومی سازمان ملل به دلیل پشتوانه وسیعی که دارند و جایگاهی که از منظر حقوق بین‌الملل حائز هستند، در آینده مورد استناد سازمان‌های بین‌المللی قرار می‌گیرند. این قطعنامه‌ها علی‌رغم این‌که الزام‌آور نیستند لکن به ارائه راهکارها و توصیه‌هایی مهم در عرصه روابط بین‌الملل می‌پردازند. قطعنامه مصوب 19 آذر 1392 (10 دسامبر 2013) مجمع عمومی سازمان ملل متحد در نوع خود بی‌نظیر است، چرا که حاوی پیام‌هایی برای جهانیان برای مقابله با بلای خانمانسوز خشونت و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز است.

مفهوم خشونت در مطلع این قطعنامه به خوبی تبیین شده است به گونه‌ای که از تهدید و توسل به زور علیه تمامیت ارضی و استقلال سیاسی کشورها تا نابرنداری منتهی به افراط‌گرایی خشن، همگی را مصداق‌های اقدام‌های خشونت‌آمیزی دانسته که جان افراد بی‌گناه را هدف قرار داده و باعث تخریب آثار تمدنی و آواره شدن غیرنظامیان می‌شود و به‌طور کلی امنیت فردی و جمعی انسان‌ها را تهدید می‌کند. در همین راستا، تجهیز و تسهیل جنگ‌ها و درگیری‌های مسلحانه داخلی و بین‌المللی و بسترسازی برای اشغال کشورها علاوه بر محتوای خشونت‌آمیز آنها، از عوامل مهم ایجاد و گسترش افراط‌گرایی‌های خشونت‌آمیز است که حقوق انسان‌ها را نقض می‌کند. توجه به خشونت در این قطعنامه از شعار یا توصیف سیاسی صرف خارج و به صورت راهکارهای حقوقی مطرح شد و مسئولیت و تکلیف کشورها را مورد تأکید قرار داده است تا در مراحل بعد ضمانت‌های اجرایی جهت مواد مندرج در قطعنامه پیش‌بینی شوند.

حفظ صلح از مسئولیت‌های اصیل و بنیادین کشورها است که این امر چنانچه خالی از حمایت بدون تبعیض از حقوق بشر باشد، قابل تحقق نیست. صلح عادلانه با رعایت قواعد حقوق بشر می‌تواند همزیستی مسالمت‌آمیز ملت‌ها را به ارمغان آورد. احترام به استقلال سیاسی و تساوی حاکمیت دولت‌ها بدون زیاده‌خواهی یا تحرکات مداخله‌جویانه از جمله تکالیف بین‌المللی دولت‌ها است. آن گونه که قطعنامه پیشنهادی ایران با توجه به قطعنامه 2625 مجمع عمومی سازمان ملل بر آن تأکید دارد، رویه مداخله‌جویانه در هر کشور و با هر شکلی ناقض روح منشور ملل متحد و صلح و امنیت بین‌المللی است. هرگونه اقدام‌های زورمدارانه نظامی، سیاسی یا اقتصادی ممنوع بوده و کشورها می‌بایست اختلاف‌های خود را از طرق صلح‌آمیز حل و فصل نمایند.

در قطعنامه پیشنهادی ایران به اسناد بین‌المللی اشاره شده است که در آن‌ها علاوه بر تلاش برای تحت سیطره درآوردن مردم یک کشور توسط کشور دیگر، هرگونه خدشه و خلل جزئی یا کلی در وحدت ملی کشورها نیز می‌تواند زمینه خشونت و افراط‌گرایی را فراهم آورد. حل اختلاف‌های براساس مذاکرات مبتنی بر حسن نیت به تحکیم صلح بین ملت‌ها کمک شایانی می‌کند. گاهی ادعا می‌شود به بهانه استقرار دموکراسی یا مبارزه با تروریسم می‌توان اقدام‌های خشونت‌آمیز را توجیه کرد. در صورتی که آن گونه که قطعنامه پیشنهادی ایران بر آن تأکید دارد، چنانچه حقوق انسان‌ها به‌طور واقعی و به دور از اغراض سیاسی مدنظر باشد، اقدام‌های ضدتروریستی و ضدسلاح‌های کشتار جمعی با رعایت حقوق بشر ملت‌ها در تناقض نبوده و هیچ یک دیگری را به مخاطره نمی‌اندازد. به عبارت دیگر هر یک از اقدام‌های سلبی و ایجابی فوق مقوم یکدیگر خواهند بود. البته تحقق این مهم آن گونه که قطعنامه مقابله با خشونت و افراط‌گرایی بر آن تأکید دارد، براساس حاکمیت قانون که امری پذیرفته شده توسط جامعه جهانی است امکانپذیر است. لذا اگر مبارزه با تروریسم منجر به جنگ و تنش و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز گردد نشان‌دهنده غیراصیل و علیل بودن این مبارزات است که منجر به خشونت مضاعف گشته است. لذا در خصوص تحریک و تجهیز افراط‌گرایی خشونت‌آمیز می‌بایست سراغ سرمنشأ این تحریکات و سپس حذف انگیزه‌های سیاسی آن‌ها بود. اسناد بین‌المللی در دهه‌های اخیر هدایت، سازماندهی، تسهیل و تأمین مالی برای اقدام‌های تروریستی یا براندازی را ممنوع کرده‌اند. براساس قطعنامه پیشنهادی ایران آنچه که در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی مهم است نهادینه شدن فرهنگ بردباری و تحمل دیگران است. جایگزین کردن تفاهم و گفت‌وگو به جای خشونت و نابرنداری از طریق آموزش امری است که در بندهای متعدد قطعنامه بر آن تأکید شده است. آموزش روابط حقوقی صحیح بین مردم و ملت‌ها و تقویت احترام به کرامت انسان‌ها در هر مکان و هر زمان با رعایت اعتدال می‌تواند به رفع همه اشکال نابرنداری و خشونت منتهی شود. با ترویج احترام به حقوق همه انسان‌ها و گسترش درک متقابل میان ادیان و فرهنگ‌ها و تقویت عدم پذیرش افراط‌گرایی خشونت‌آمیز برای اهداف سیاسی و اقتصادی را از بین برد. احترام به مذاهب و ارزش‌های مذهبی و جلوگیری از توهین به این ارزش‌ها باعث توسعه فرهنگ صلح و عدالت و بردباری می‌گردد. قطعنامه مقابله با خشونت و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز با اشاره به قطعنامه 53/243 مجمع عمومی تعهد کشورها به حل مسالمت‌آمیز اختلاف‌ها، تعهد به حق توسعه و ایجاد مهارت‌های گفت‌وگو و مذاکره با حسن نیت را مورد تأکید قرار داده است. در قطعنامه پیشنهادی ایران برای نهادینه شدن فرهنگ صلح در ارزش‌ها، رویکردها و سبک زندگی در عرصه بین‌المللی راهکارهایی پیش‌بینی شده است. به این معنا که کشورها با اقدام ایجابی خود در

جهت استقرار حکومت قانون و آموزش بردباري و تحمل ديگران مي‌بايست با كشورهايي كه در شروع جنگ‌ها، نابردباري‌ها و ايجاد افراط‌گرايي‌هاي خشونت‌آمیز نقش دارند به مقابله پرداخته و ضمانت اجراهاي جدي‌تر و قوي‌تر براي بندهاي اجرايي قطعنامه پيشنهادي ايران پيش‌بيني نمايند. قطعاً با تصويب قطعنامه، پيروزي بزرگي عايد ملت ايران شده درحالي كه اين تازه اول راه است و هنوز اقدام‌هاي حقوقي، تبییني و تفسيري فراواني در جهت نهادينه كردن اين قطعنامه قابل انجام است. اين قطعنامه فرصت جديدي در اختيار نهادهاي حقوقي بين‌المللي، حقوقدانان بين‌المللي و مجامع دانشگاهي قرار داده است تا با ديدگاه نوين به تحليل و توسعه حقوقي مباحث خشونت و افراط‌گرايي بپردازند. با پيشنهاد رياست محترم جمهوري در نشست مجمع عمومي و تلاش و پيگيري ديپلمات‌هاي ايراني در سازمان ملل متحد، قطعنامه مترقيانه‌اي به تصويب رسیده است كه جا دارد حقوقدانان و دانشگاهيان ايراني در تعامل با نهادها و مراكز دانشگاهي ديگر كشورها در توسعه حقوق بين‌المللي مشاركت نموده و گام‌هاي مؤثري در جهت اجرايي شدن مواد قطعنامه برداشته، رسانه‌هاي همگاني نيز به آموزش و نشر مباحث آن اهتمام ورزند.

الهام امين زاده